



# Parlamentul Republicii Moldova

## RAPORT

**privind transparența în procesul decizional în cadrul  
Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2022**

**Martie, 2023**

## CUPRINS

ABREVIERI .....	3
SUMAR EXECUTIV .....	4
INTRODUCERE .....	6
I. TRANSPARENȚA LUCRĂRILOR PARLAMENTULUI .....	8
1.1. <i>Bilanțul activității parlamentare</i> .....	8
1.2. <i>Avizarea și expertizarea proiectelor de acte legislative</i> .....	10
1.3. <i>Regimul de urgență și prioritatea proiectelor</i> .....	12
1.4. <i>Reprezentarea la Curtea Constituțională și în instanțele judecătorești</i> .....	13
1.5. <i>Votul electronic și transparența reflectării ședințelor plenare</i> .....	13
II. COOPERAREA DINTRE PARLAMENT ȘI SOCIETATEA CIVILĂ .....	15
2.1. <i>Consultări publice</i> .....	15
2.2. <i>Bilanțul statistic al activității comisiilor parlamentare permanente</i> .....	18
III. EXERCITAREA FUNCȚIEI DE CONTROL PARLAMENTAR .....	23
3.1. <i>Bilanțul activităților întreprinse în exercitarea funcției de control parlamentar</i> .....	23
3.2. <i>Rapoarte ex-post privind implementarea actelor normative</i> .....	25
IV. DESCHIDERE PARLAMENTARĂ .....	27
4.1. <i>Activități de comunicare și informare</i> .....	27
4.2. <i>Program de stagii</i> .....	28
4.3. <i>Petiții și audiențe</i> .....	29
4.4. <i>Pagina web a legislativului</i> .....	29
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI .....	31

## ABREVIERI

OSC – Organizație a societății civile

ONG – Organizație non-guvernamentală

HP - Hotărârea Parlamentului

PRM – Parlamentul Republicii Moldova

BP – Biroul permanent

CNA – Centrul Național Anticorupție

CALM – Congresul Autorităților Locale din Moldova

Art. - articol

## SUMAR EXECUTIV

Transparența în activitatea autorităților administrației publice constituie o caracteristică fundamentală a societății democratice. Democrația este de neconceput fără realizarea eficientă a dreptului la informare a cetățenilor. *Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație* și *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional* creează cadrul necesar asigurării transparenței instituțiilor publice.

*“Transparența procesului decizional în cazul Parlamentului se asigură în conformitate cu Regulamentul acestuia”*

(art.7 pct. (2) *Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional*)

În scopul informării societății despre numărul deciziilor adoptate de autoritatea publică, recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional, întrunirilor consultative și în conformitate cu art.16 din *Legea nr.239/2008* menționată supra, autoritățile publice elaborează anual **Raportul privind transparența în procesul decizional**. Raportul are drept scop evaluarea gradului de deschidere, accesibilitate și responsabilitate în procesul decizional al instituției, precum și identificarea soluțiilor pentru consolidarea mecanismelor de participare a societății civile întru elaborarea unor politici eficiente și echitabile, orientate spre nevoile și prioritățile cetățenilor.

Adițional prevederilor legale, în scopul creșterii încrederii societății în procesul de luare a deciziilor, Parlamentul Republicii Moldova este pro-activ și oferă date complexe privind activitatea legislativă.

De notat că, în perioada de referință, legislativul și-a desfășurat activitatea în contextul stărilor de urgență instituite în legătură cu criza energetică și instabilitatea regională, cauzată de războiul din Ucraina.

De asemenea, odată cu obținerea statutului de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova, s-a intensificat fluxul de lucru al Parlamentului și, respectiv, al necesității de armonizare în ritm accelerat a legislației naționale cu cea unională. A crescut nu doar volumul actelor normative adoptate de Parlament, dar și gradul de complexitate al acestora.

Parlamentul este deschis spre dialog și colaborare constructivă cu toți reprezentanții organizațiilor societății civile (OSC) pentru a-și îmbunătăți procedurile și mecanismele existente privind implicarea și asigurarea transparenței la toate etapele procesului de luare a deciziilor, dar și pentru a spori legitimitatea și credibilitatea în fața cetățenilor.

În acest sens, este de menționat despre colaborarea activă cu Asociația Promo-Lex, care pe parcursul anului 2022 a monitorizat activitatea Parlamentului, reflectată ulterior în Raportul anual “*Monitorizarea activității Parlamentului de legislatura a XI-a*”.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup><https://promolex.md/22895-raport-anual-monitorizarea-activitatii-parlamentului-de-legislatura-a-xi-a-pentru-perioada-anilor-2021-2022/?lang=ro>

## INTRODUCERE

Transparența și participarea cetățenilor sunt instrumente-cheie în dezvoltarea unei bune guvernări. Ambele contribuie la crearea condițiilor necesare pentru ca cetățenii să înțeleagă și să evalueze deciziile pe care guvernarea le ia în numele acestora, cât și pentru a garanta că propriile nevoi și opinii sunt luate în considerare în cadrul procesului de luare a deciziilor.

La nivelul Uniunii Europene noțiunea de transparență este consfințită în *art. 15 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene*, care stabilește că deciziile se iau într-o manieră cât se poate de deschisă și mai aproape de cetățean.

Constituția Republicii Moldova consfințește în *art.34* dreptul la informație, care reprezintă fundamentul principiului transparenței în activitatea autorităților publice. Această normă constituțională este dezvoltată în *Legea nr.982/2000 privind accesul la informație*.<sup>2</sup> Dreptul la informații nu poate fi asigurat decât printr-un nivel adecvat al transparenței procesului de luare a deciziilor de către autoritățile publice. De remarcat că transparența este conexasă și dreptului la administrare, statuat prin *art.39* din Constituția Republicii Moldova, care garantează cetățenilor dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

Participarea publicului la luarea deciziilor are o importanță esențială și în ceea ce privește educația civică, responsabilizarea atât a reprezentanților autorităților publice, cât și a cetățenilor, prin stabilirea unui dialog pro-activ eficient.

Parlamentul, fiind o instituție-cheie într-un sistem democratic de guvernare, **are un rol esențial în promovarea democrației și a bunei guvernări.**

În acest context, Parlamentul Republicii Moldova a realizat mai multe acțiuni legislative și instituționale, menite să stabilească un sistem eficient pentru asigurarea transparenței decizionale. Cadrul legal național conține prevederi ce reglementează participarea societății civile în actul de guvernare, cuprinse în mai multe acte normative, și anume:

- *Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului Republicii Moldova;*
- *Legea nr.982/2000 privind accesul la informație;*
- *Hotărârea Parlamentului nr.373/2005 pentru aprobarea Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă;*
- *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional;*
- *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative;*

<sup>2</sup> [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=108552&lang=ro#](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108552&lang=ro#)

- *Instrucțiunea privind circulația proiectelor de acte legislative în Parlament*, aprobată de Biroul permanent prin Hotărârea nr.30/2012;
- *Strategia de comunicare a Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2020–2024*, aprobată de Biroul permanent prin Hotărârea nr. 19/2020, precum și alte acte normative.

TRANSPARENȚA PROCESULUI DECIZIONAL			
Legea nr.797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului	Legea nr.982/2000 privind accesul la informație	Concepția privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă (HP nr.373/2005	Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional
<ul style="list-style-type: none"> <li>- acces la ședințele comisiilor permanente</li> <li>- plasarea informațiilor oficiale despre lucrările comisiilor pe site-ul Parlamentului</li> <li>- consultări publice organizate de comisiile permanente</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dreptul la informare</li> <li>- accesul la informații oficiale</li> <li>- termenul de satisfacere a cererilor de acces la informație</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- audieri publice</li> <li>- consilii de experți</li> <li>- întruniri ad-hoc</li> <li>- conferință anuală</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- accesul la proiectele de decizii</li> <li>- consultarea părților interesate</li> <li>- informarea publicului despre deciziile adoptate</li> </ul>

Conform prevederilor art.7 alin. (2) din *Legea nr. 239/2008* menționat supra, transparența procesului decizional în cazul Parlamentului se asigură în conformitate cu Regulamentul acestuia.

Astfel, în baza cadrului legal existent, Parlamentul implementează diferite mecanisme de informare, comunicare și de consultare a proiectelor de acte normative cu sectorul asociativ. Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova monitorizează aceste procese pe parcursul anului și elaborează **Raportul anual privind transparența în procesul decizional**, care este plasat ulterior pe pagina web oficială [www.parlament.md](http://www.parlament.md)

## I. TRANSPARENTA LUCRĂRILOR PARLAMENTULUI

### 1.1 Bilanțul activității parlamentare<sup>3</sup>

#### *Biroul permanent*

Pe parcursul anului 2022 a fost asigurată organizarea și desfășurarea a **43 de ședințe ale Biroului permanent**, în cadrul cărora **au fost adoptate 28 de hotărâri**. Atât procesele verbale ale BP, cât și hotărârile adoptate au fost plasate în termen pe pagina web oficială a Parlamentului.<sup>4</sup>

#### *Ședințe plenare*

Pe parcursul anului 2022, deputații s-au convocat în **49 de ședințe plenare** în cadrul a două sesiuni ordinare și două sesiuni extraordinare, cu o durată totală de peste **265 de ore** (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Numărul ședințelor plenare ale Parlamentului 2 ianuarie – 30 decembrie 2022

Sesiunea de primăvară	Sesiunea de toamnă	Sesiuni extraordinare	Total ședințe	Durata ședințelor, ore
<b>26</b> (166,26 ore)	<b>19</b> (88,23 ore)	<b>4</b> (10,42 ore)	<b>49</b>	<b>265,31</b>

Ședințele Parlamentului sunt publice, în afara cazurilor în care, la cererea Președintelui Parlamentului, a unei fracțiuni parlamentare sau a unui grup din cel puțin 5 deputați, se hotărăște, cu votul majorității deputaților prezenți, ca acestea să fie închise. Ședințele în plen ale Parlamentului, cu excepția celor închise, pot fi transmise în direct la posturile publice naționale de radio și televiziune în conformitate cu prevederile legale, precum și la inițiativa Parlamentului.

<sup>3</sup>

<https://www.parlament.md/SecretariatulParlamentului/RapoartedeactivitateDezvoltarestrategie%c4%83/Rapoartedeactivitate/tabid/211/ContentId/8593/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

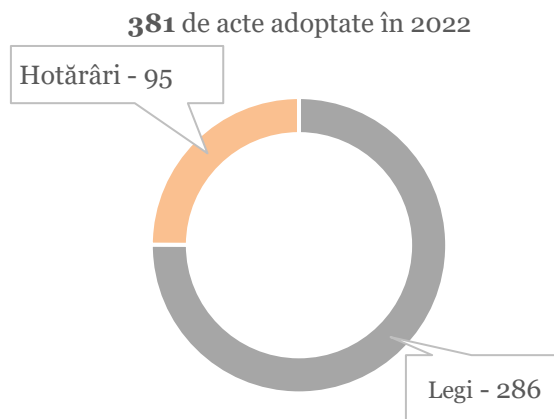
<sup>4</sup><https://www.parlament.md/SesiuniParlamentare/%c5%9eedintealeBirouluipermanent/tabid/129/language/ro-RO/Default.aspx>



Toate cele 49 de ședințe au fost transmise live prin intermediul paginii Parlamentului [www.parlament.md](http://www.parlament.md), canalului de YouTube<sup>5</sup>, paginii de Facebook<sup>6</sup> a instituției sau pe [www.privesc.eu](http://www.privesc.eu)

În această perioadă, deputații **au adoptat 381 de acte**. Dintre ele, 286 sunt legi, iar 95 sunt hotărâri (figura nr. 1). De asemenea, în 2022, au fost aprobate, în prima lectură, 307 inițiative legislative.

Figura nr.1



### Inițiative legislative

În anul 2022, în Parlament au fost înregistrate 486 de proiecte de acte normative, dintre care 483 de proiecte au fost luate în evidență și completate cu toate documentele aferente, iar 3 proiecte nu au intrat în procedură legislativă (tabelul nr.2).

Tabelul nr.2

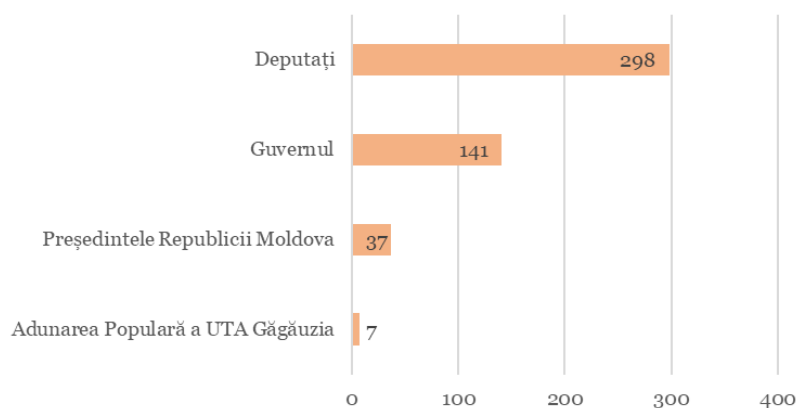
### Numărul proiectelor înregistrate dezagregate pe stadiul de examinare

proiecte înregistrate	proiecte intrate în procedură legislativă	proiecte adoptate	proiecte în lucru	proiecte respinse	proiecte retrase/nule
<b>486</b>	<b>483</b>	<b>337</b>	<b>122</b>	<b>8</b>	<b>16/-</b>

Din totalul inițiativelor legislative, **61,5% aparțin deputaților în Parlament** (figura nr. 2)

Figura 2

### Numărul inițiativelor legislative 2022



**281 dintre proiecte** au fost înaintate de fracțiunile parlamentare, iar 9 – de Biroul permanent al Parlamentului.

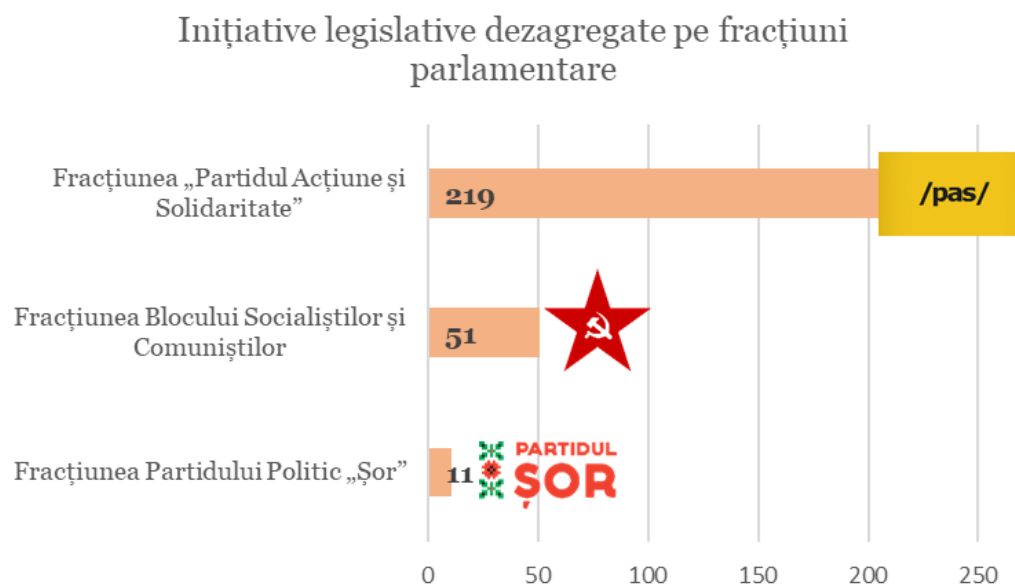
Din cele 281 de inițiative legislative înregistrate de fracțiunile parlamentare, întâietatea o deține fracțiunea „Partidul Acțiune și

<sup>5</sup> [https://www.youtube.com/watch?v=npDm9tfRYaI&list=PLBlUvE9C6Yxdv5\\_YNguKPYaFFnJGqu79D](https://www.youtube.com/watch?v=npDm9tfRYaI&list=PLBlUvE9C6Yxdv5_YNguKPYaFFnJGqu79D)

<sup>6</sup> <https://www.facebook.com/ParliamentRM>

Solidaritate”, având înregistrate 219 inițiative legislative. Frațiunea PAS este urmată de frațiunea Blocului Socialiștilor și Comuniștilor cu 51 de inițiative legislative și, respectiv, frațiunea Partidului Politic „Șor” care, pe parcursul anului 2022, a înregistrat 11 inițiative legislative (*figura nr.3*).

Figura nr. 3



## 1.2. Avizarea și expertizarea proiectelor de acte legislative

Potrivit art.48 din Regulamentul Parlamentului, după înregistrarea și introducerea în procedură legislativă, proiectele de acte legislative se distribuie spre avizare comisiilor parlamentare permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și, după caz, Guvernului, instituțiilor interesate. Termenul maxim de avizare prescris pentru comisiile parlamentare permanente și pentru Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului este de 30 zile lucrătoare.

Transparența procesului legislativ a fost asigurată prin înregistrarea și plasarea pe pagina web oficială a Parlamentului a documentelor și informațiilor parvenite pe marginea proiectelor de acte normative (*rapoarte, corapoarte, avize, sinteze, amendamente etc.*).

În acest sens au fost procesate, verificate și înregistrate **4310 documente** (*tabelul nr. 3*).

Tabelul nr.3

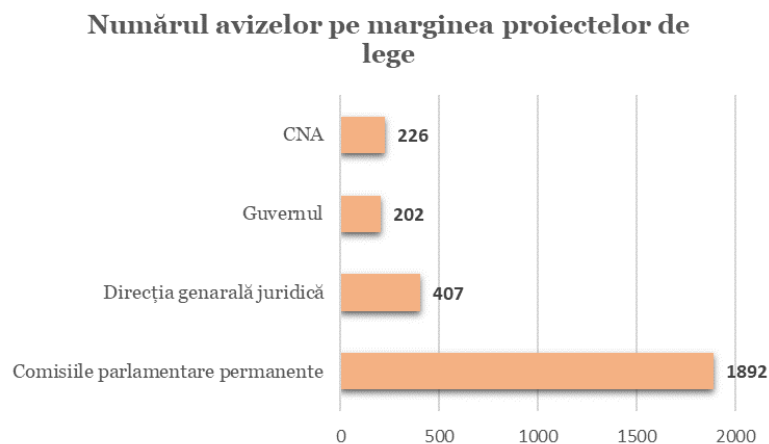
*Statistica prezentării rapoartelor/corapoartelor, avizelor și amendamentelor la proiectele de acte normative în anul 2022<sup>7</sup>*

Comisia sesizată în fond	Total rapoarte/ corapoarte prezentate				Total avize prezentate			
	Sesiunea extraordinară 1	Sesiunea de primăvară	Sesiunea extraordinară 2	Sesiunea de toamnă	Sesiunea extraordinară 1	Sesiunea de primăvară	Sesiunea extraordinară 2	Sesiunea de toamnă
Comisia juridică numiri și imunități	6/-	71/19	-/-	32/8	-	71	-	11
Comisia economie, buget și finanțe	5/-	152/6	1/-	77/13	4	66	-	35
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	-/1	26/6	-/-	12/3	5	142	-	77
Comisia politică externă și integrare europeană	1/-	8/41	-/-	15/16	2	64	-	14
Comisia drepturile omului și relații interetnice	-/-	6/5	-/-	3/-	-	73	-	42
Comisia administrație publică	2/-	10/5	2/-	6/5	12	152	4	73
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	1/-	20/1	-/-	7/1	10	129	3	75
Comisia agricultură și industrie alimentară	-/-	33/7	-/-	11/2	8	197	4	92
Comisia protecție socială sănătate și familie	5/1	54/4	5/-	41/4	8	164	1	70
Comisia mediu și dezvoltare regională	-/1	16/8	-/-	7/4	8	183	4	88
Comisia de control al finanțelor publice	-/-	3/4	-/-	1/-	-	1	-	-
<i>Total comisii</i>	<b>20/3</b>	<b>399/106</b>	<b>8/-</b>	<b>212/56</b>	<b>57</b>	<b>1242</b>	<b>16</b>	<b>577</b>
Direcția generală juridică					3	244	13	118
CNA					-	150	3	73
Guvernul					-	127	7	68
<i>Total</i>					<b>60</b>	<b>1763</b>	<b>39</b>	<b>836</b>
Amendamente prezentate de către deputați					3	183	6	133
<b>TOTAL</b>	<b>20/3</b>	<b>399/106</b>	<b>8/-</b>	<b>212/56</b>	<b>63</b>	<b>1946</b>	<b>45</b>	<b>969</b>

<sup>7</sup> <https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=7mziPR2ZcuU%3d&tabid=211&language=ro-RO>

Direcția generală juridică a întocmit **407 avize**, în cadrul cărora au fost supuse examinării proiectele de acte normative sub aspectul corespunderii acestora cu prevederile constituționale, respectării concordanței cu normele în vigoare, ajustării acestora la cerințele legislației Uniunii Europene, precum și din punct de vedere al cerințelor normelor de tehnică legislativă. Din numărul total de proiecte de legi introduse în procedura legislativă în Parlament, **21 proiecte de acte normative au avut ca scop armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.**

Figura nr.4



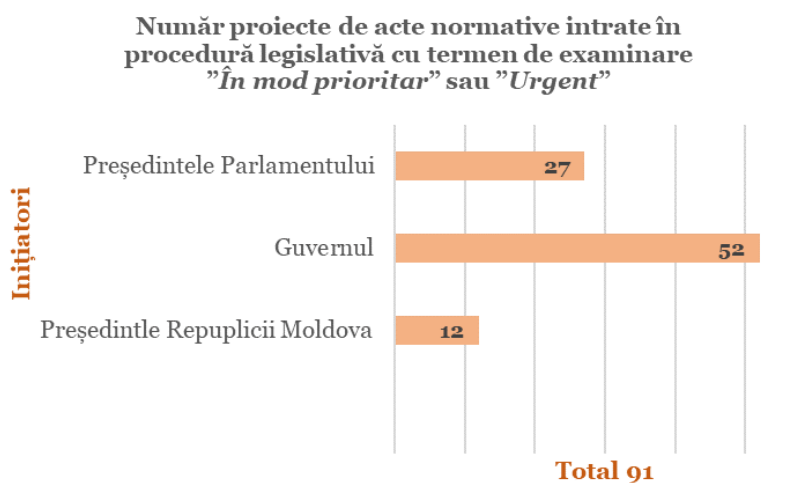
Numărul total al avizelor pe marginea proiectelor de lege, inclusiv celor parvenite de la *comisiile parlamentare permanente, Guvern și CNA* constituie **2704 avize** (figura nr. 4).

În contextul îmbunătățirii procedurilor de aplicare a normelor unice de tehnică legislativă în procesul de elaborare și redactare a proiectelor de acte normative, Biroul permanent a aprobat Hotărârea nr. 3/2022 privind *Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative.*

### 1.3. Regimul de urgență și prioritatea proiectelor

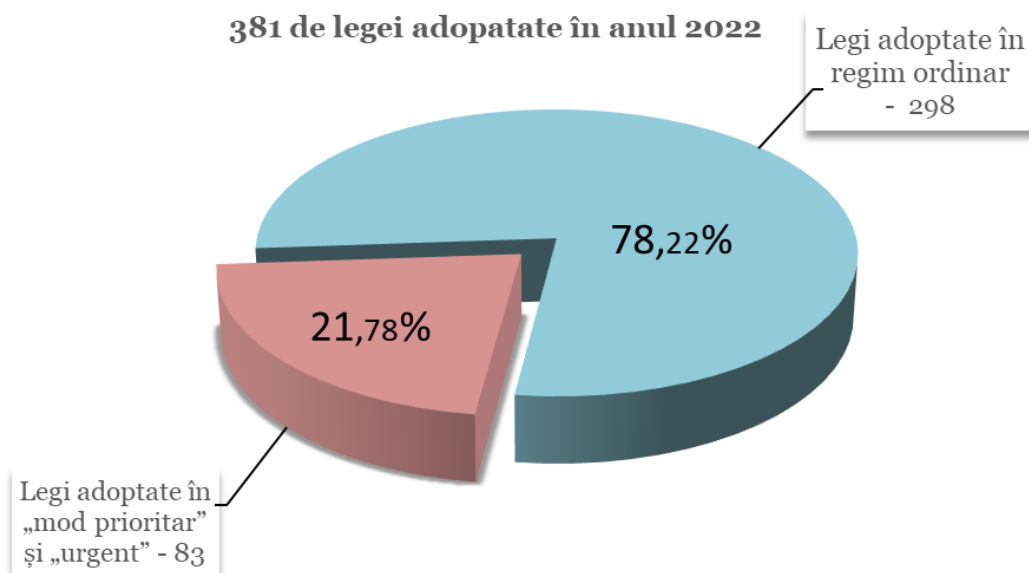
În anul 2022, la solicitarea Guvernului, Președintelui Republicii Moldova și a Președintelui Parlamentului au fost înaintate în Parlament pentru a fi examinate "În mod prioritar" sau "Urgent" **91 de proiecte** de acte normative, dintre care: Guvernul – 52, Președintele Republicii Moldova – 12, Președintele Parlamentului – 27 (figura nr. 5).

Figura nr. 5



De asemenea, se menționează că din 91 proiecte de acte normative intrate în procedură legislativă cu termenul de examinare "În mod prioritar" sau "Urgent" **83 au fost adoptate**, dintre care: 20 proiecte în prima și a doua lectură într-o singură ședință a plenului Parlamentului, 8 proiecte cu sigla UE (figura nr. 6).

Figura nr. 6



#### 1.4. Reprezentarea la Curtea Constituțională și în instanțele judecătorești

Pe parcursul anului 2022, la solicitarea Înaltei Curți, Direcția generală juridică a elaborat 24 puncte de vedere pe marginea sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, în conformitate cu prevederile articolelor 29 și 30 din Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995. Totodată, la citațiile Curții Constituționale, a fost asigurată reprezentarea Parlamentului la 16 ședințe de examinare a sesizărilor admise de Curte în cadrul proceselor de contencios constituțional.

Cu referire la procese judiciare pe marginea încălcării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, se menționează că, în perioada anului 2022, Parlamentul nu a avut puse pe rol astfel de procese de judecată.

#### 1.5. Votul electronic și transparența reflectării ședințelor plenare

Implementarea sistemului electronic de numărare a voturilor a eficientizat și a transparentizat cu mult procedura de vot a actelor normative ale Parlamentului. Viteza de procesare a rezultatelor votului și de prezentare a acestora este mult mai mare decât în legislaturile anterioare. Totodată, aceasta sporește corectitudinea prezentării rezultatelor, micșorând cu mult cazurile de confuzii sau erori în procesul de numărare sau prezentare a rezultatului votului exprimat. Programul sistematizează votul expus, afișează rezultatele votului și dezagregarea acestuia în opțiunile exprimate – *pentru, contra sau nu a votat*, distribuirea pe fracțiuni, precum și nominal per deputat.

De menționat că în anul 2022 managementul ședințelor plenare a devenit mai eficient prin optimizarea procesului de asigurare a corpului de deputați cu materiale legislative, dar și utilizarea cu diligență a resurselor disponibile, inclusiv a consumului de hârtie. Astfel, difuzarea documentelor aferente procesului legislativ a fost trecută doar la format electronic și, ca rezultat, în Direcția generală documentare parlamentară **s-a diminuat considerabil consumul de hârtie (cu 60 %)** și consumabilele pentru aparatele de multiplicare.

Prin intermediul Sistemului Electronic de Distribuire a Documentelor (SEDD), pe tabletele din sala de ședințe plenare au fost plasate **1518** documente legislative (*proiecte de acte normative, rapoarte, corapoarte, avize, ordini de zi, suplimente la ordini de zi*). În același timp, au fost generate și plasate **756** de rezultate ale votului electronic.

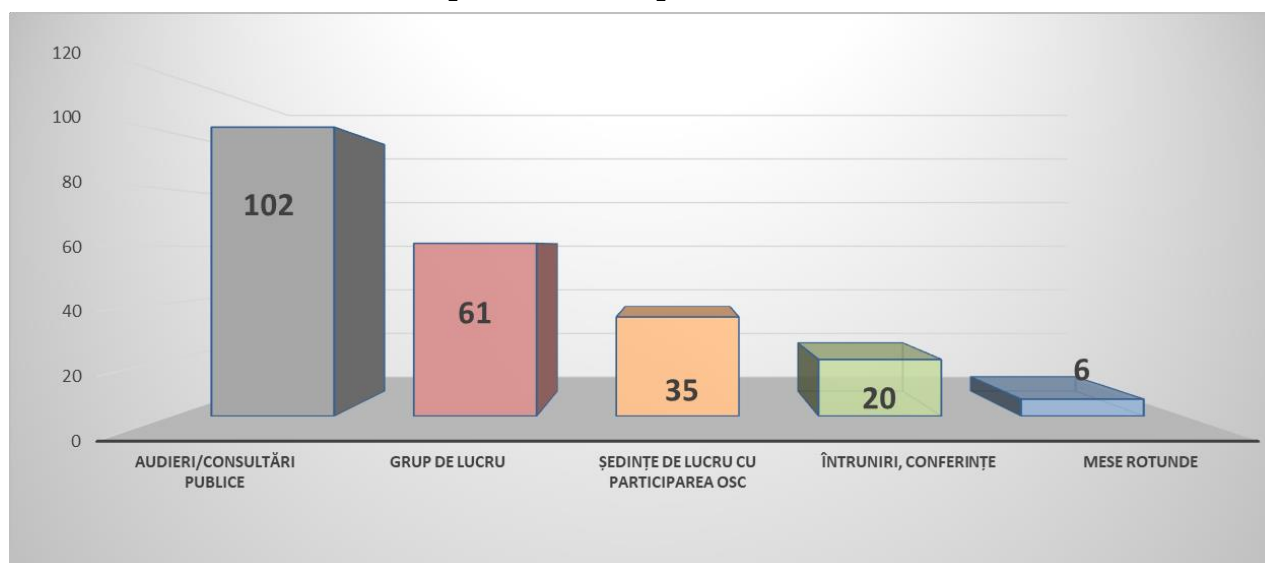
## II. COOPERAREA DINTRE PARLAMENT ȘI SOCIETATEA CIVILĂ

### 2.1. Consultări publice

Regulamentul Parlamentului, adoptat prin *Legea nr.797/1996*, acordă comisiilor parlamentare permanente sesizate în fond putere discreționară în organizarea consultărilor, pe marginea proiectelor acte legislative. De asemenea, atribuțiile comisiilor în cooperarea cu societatea civilă sunt reglementate și de *Concepția privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă*, aprobată prin HP nr.373/2005, conform căreia comisiile asigură accesul societății civile la ședințele de lucru și audierile publice organizate de acestea.

Figura nr. 7

*Întrunirile consultative cu participarea reprezentanților OSC organizate de comisiile parlamentare permanente*

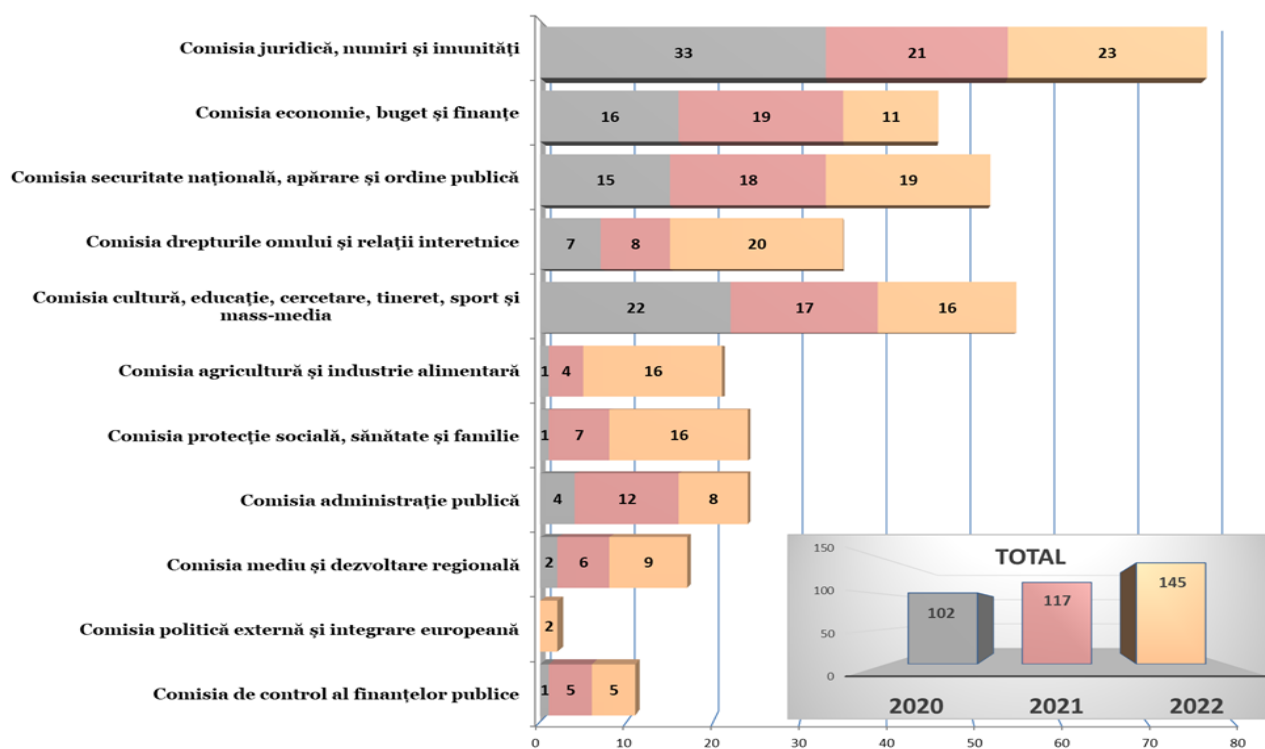


Rolul comisiilor parlamentare în consultarea publică a proiectelor de lege este deosebit de important, deoarece permite o revizuire mai detaliată și nuanțată a legislației propuse, în baza recomandărilor părților interesate și ale experților din domeniul relevant.

Astfel, în anul de raportare, reprezentanții societății civile s-au manifestat activ, oferind expertiză în domeniul de competență pe marginea proiectelor de acte normative. Comparativ cu anii precedenți (2020 - 2021), se atestă o creștere a numărului de contribuții parvenite de la sectorul asociativ. Dacă în anul 2020 au fost înregistrate 102 contribuții și 117 contribuții în 2021, atunci **în anul 2022 numărul acestora a crescut, fiind înregistrate 145 de contribuții** (figura nr. 8).

Figura nr. 8

## Dinamica contribuțiilor recepționate pe proiecte de acte legislative de la OSC pentru anii 2020 – 2022



În perioada de referință, cele mai multe contribuții au fost recepționate de către *Comisia juridică, numiri și imunități* (**23**), urmată de *Comisia drepturile omului și relații interetnice* (**20**) și *Comisia securitate națională, apărare și ordine publică* (**19**) (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

## Numărul contribuțiilor pe acte normative recepționate de către comisiile permanente în anul 2022

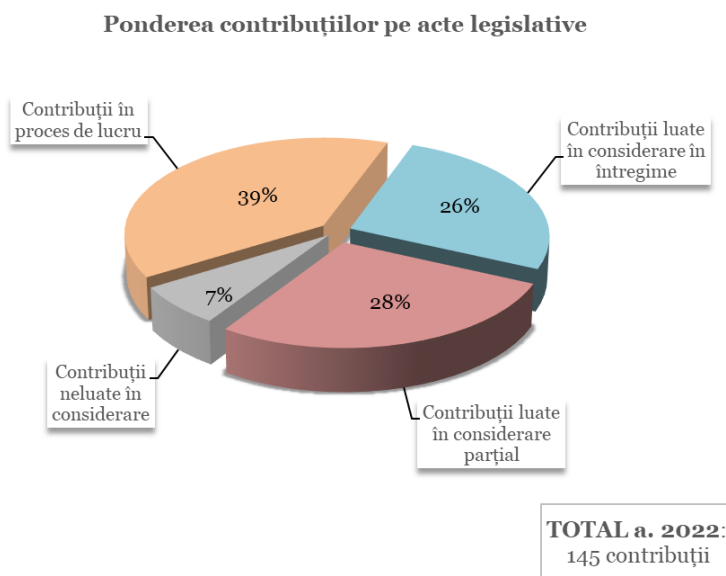
Comisia permanentă	Contribuții luate în considerare în întregime	Contribuții luate în considerare parțial	Contribuții neluate în considerare	Contribuții în proces de lucru	TOTAL
Comisia juridică, numiri și imunități	1	11	2	9	23
Comisia economie, buget și finanțe	1	8	-	2	11
Comisia securitate națională, apărare și ordinea publică	2	-	1	16	19



Comisia drepturile omului și relații interetnice	12	3	3	2	20
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	3	10	1	2	16
Comisia agricultură și industrie alimentară	3	2	-	11	16
Comisia protecție socială, sănătate și familie	12	3	-	1	16
Comisia administrație publică	2	1	-	5	8
Comisia mediu și dezvoltare regională	2	-	-	7	9
Comisia politică externă și integrare europeană	-	2	-	-	2
Comisia control al finanțelor publice	-	-	3	2	5
<b>TOTAL</b>	<b>38</b>	<b>40</b>	<b>10</b>	<b>57</b>	<b>145</b>

Din volumul total al contribuțiilor OSC pe proiectele de acte normative pentru anul 2022, **54% de contribuții au fost acceptate în întregime sau parțial** și, urmare a audierilor și dezbaterilor publice, s-au regăsit în amendamentele proiectelor de lege, **26% sunt în proces de examinare** în cadrul comisiilor permanente, iar restul contribuțiilor nu s-au regăsit în proiectele de lege (*figura nr. 9*).

Figura nr.9



Comisiile permanente reiterează importanța implicării societății civile în administrarea proceselor publice.

De asemenea, Parlamentul Republicii Moldova manifestă în continuare deschidere pentru facilitarea unui dialog constructiv în acest sens.

## 2.2. Bilanțul statistic al activității comisiilor parlamentare permanente

În conformitate cu Regulamentul Parlamentului, comisiile parlamentare permanente sunt organe de lucru ale legislativului, înființate pentru efectuarea activității acestuia. Comisiile examinează proiectele de acte normative înregistrate în Parlament, elaborează rapoarte sau avize, organizează consultări publice, efectuează anchete parlamentare etc.

### Comisia juridică, numiri și imunități

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Centrul de Resure Juridice din Moldova (CRJM); Promo-LEX; Coaliția civică pentru alegeri libere și corecte; Centrul de Drept al Femeilor; Centrul Internațional „La Strada”; Coaliția Națională ”Viața fără violență”; Congresul Autorităților Locale (CALM); Comunitatea pentru Advocacy și politici publice „WatchDog.MD”; Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova”; Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției; Asociația pentru siguranță și mediere; Asociația Businessului European din Moldova; Transparency International; Departamentul Drept Penal al Facultății de Drept a USM.</i>					<b>23</b> contribuții OSC recepționate	<b>17</b> evenimente cu participarea OSC
ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte, corapoarte, avize, decizii	răspunsuri, avize consultative	adresări, petiții, solicitări opinii	rapoarte ex-post de impact <sup>8</sup>
<b>70</b>	<b>17</b>	<b>78</b>	<b>240</b>	<b>550</b>	<b>900</b>	<b>2</b>

### Comisia economie, buget și finanțe

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>A.O. Asociația pentru Siguranța Urbană și Mediere; Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM); Asociația Businessului European; AmCham Moldova; Asociația Băncilor din Moldova; Diaconia; Fondul Investitorilor (FIA); Asociația Investitorilor Străini; Asociația Băncilor din Moldova.</i>					<b>11</b> contribuții OSC recepționate	<b>23</b> evenimente cu participarea OSC	
ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte, corapoarte	concursuri publice	grupuri de lucru	petiții	avize/ decizii
<b>62</b>	<b>16</b>	<b>52</b>	<b>254</b>	<b>9</b>	<b>65</b>	<b>117</b>	<b>95/32</b>

<sup>8</sup><https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Impactullegislativ%c5%9fianalizaeficien%c5%a3eilegilor/tabid/104/ContentId/8292/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

### Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Promo-LEX; ACAP RM; Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru; AmCham Moldova; Asociația Businessului European (EBA Moldova); Centrul de Analiză și prevenire a Corupției; Uniunea Avocaților; Moldovan Association of ICT Companies; Asociația pentru protecția vieții private; Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești; CRJM; Eco Contact; Asociația Băncilor din Moldova; Amnesty International Moldova; Asociația Investitorilor Străini.</i>				<b>19</b> contribuții OSC recepționate	<b>26</b> evenimente cu participarea OSC
ședințe	consultări/ audieri publice	raport ex-post de impact <sup>9</sup>	acte adoptate	rapoarte, corapoarte, avize	
<b>54</b>	<b>16</b>	<b>1</b>	<b>22</b>	<b>224</b>	

### Comisia politică externă și integrare europeană

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Organizația de gestiune colectivă a drepturilor de autor și drepturilor conexe MORA; Asociația Națională „Copyright”; Asociația Națională a Producătorilor de Fonograme și Interpreți; UN Women.</i>				<b>2</b> contribuții OSC recepționate	<b>3</b> evenimente cu participarea OSC
ședințe	audieri	acte adoptate	rapoarte/corapoarte	avize/ avize consultative	petiții
<b>50</b>	<b>3</b>	<b>22</b>	<b>25/60</b>	<b>87/76</b>	<b>25</b>

### Comisia drepturile omului și relații interetnice

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>A.O. „Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități”; A.O. Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din RM; A.O. Mișcarea Refugiaților Transnistreni; Centrul de Drept al Femeilor; Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova; Confederația Patronatelor din Moldova; Consiliul pentru Prevenirea Torturii de pe lângă Avocatul Poporului.</i>			<b>20</b> contribuții OSC recepționate	<b>36</b> evenimente cu participarea OSC
ședințe	audieri	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	avize
<b>42</b>	<b>13</b>	<b>6</b>	<b>9/5</b>	<b>115</b>

<sup>9</sup><https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Impactullegislativ%20c5%9fianalizaeficien%20c5%a3eilegilor/tabid/104/ContentId/8292/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

**Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media**

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>MORA, Organizație de Gestiune Colectivă a drepturilor de autor și drepturile conexe; Asociația Moldova Fruct; Centrul de dezvoltare a industriilor creative COR; SRL Media Show grup; Casa portului popular Casa Cristea; Uniunea artiștilor plastici; Asociația Investitorilor Străini (FIA Moldova); AO SOS Autism; Asociația Presei Electronice din Moldova (APEL); Asociația Presei Independente; AO "Asociația Radiodifuzorilor Regionali Independenți" (ARRI); ICOMOS Moldova; Centrul de Urbanism; Uniunea Cineaștilor; Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC); Asociația Promo-LEX; Comunitatea pentru advocacy și politici publice "WatchDog.MD"; AO "Asociația pentru Siguranță Urbană și Mediere"; Asociația pentru Dezvoltare Creativă; Asociația Tinerilor Artiști "Oberliht".</i>					<b>16</b> contribuții OSC recepționate	<b>13</b> evenimente cu participarea OSC
ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	rapoarte ex-post de impact <sup>10</sup>	avize/ decizii	
<b>36</b>	<b>7</b>	<b>17</b>	<b>27/2</b>	<b>1</b>	<b>217</b>	

**Comisia de control al finanțelor publice**

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IRPE); Transparency International-Moldova; Novomatic Group; Platforma Națională din Moldova; Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova.</i>					<b>5</b> contribuții OSC recepționate	<b>1</b> evenimente cu participarea OSC	
ședințe	acte adoptate	documente, petiții	rapoarte/ corapoarte	sinteze pe rapoarte de audit ale CCRM	instituții audiate	decizii	avize
<b>28</b>	<b>3</b>	<b>329</b>	<b>4/4</b>	<b>48</b>	<b>61</b>	<b>3</b>	<b>1</b>

**Comisia mediu și dezvoltare regională**

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Asociația întreprinderilor de Alimentare cu Apă și Canalizare "Moldova APA-CANAL"; Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova; Asociația Piscicultorilor din r-l Ialoveni; Membrii ONG de mediu; Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului Nistru "Eco-TIRAS"; Societatea de Chimie din Republica Moldova; Asociația Patronală a Serviciilor Publice din Republica Moldova; S.A. "Apa-Canal" Chișinău.</i>					<b>9</b> contribuții OSC recepționate	<b>8</b> evenimente cu participarea OSC	
--	--	--	--	--	--	--	--

<sup>10</sup><https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Impactullegislativ%25%9fianalizaeficien%25%a3eilegilor/tabid/104/ContentId/7830/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	demersuri	note informativ	petiții	avize
<b>54</b>	<b>32</b>	<b>13</b>	<b>23/13</b>	<b>261</b>	<b>349</b>	<b>61</b>	<b>291</b>

### Comisia administrație publică

OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative: <i>Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova</i>					<b>8</b> contribuții OSC recepționate	<b>21</b> evenimente cu participarea OSC	
ședințe	audieri publice	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	ședințe consultative	adresări, demersuri	petiții	avize
<b>61</b>	<b>2</b>	<b>8</b>	<b>20/10</b>	<b>21</b>	<b>162</b>	<b>66</b>	<b>263</b>

### Comisia protecție socială, sănătate și familie

OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative: <i>ALFA BioBank; Societatea medicilor obstetricieni; AO "Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare"; AO "Centrul de Drept al Femeilor"; Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova; Confederația Națională a Patronatelor; Asociația Medicilor Obstetricieni-Ginecologi din RM; AO "Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova"; Asociația Businessului European; Camera de Comerț Americană din Moldova (Am Cham); EBA Moldova; Coaliția Națională "Viață fără Violență"; UN Women; Asociația Promo-LEX; FIA Moldova; FES Moldova; Oficiul Avocatului Poporului; Asociația Nevăzătorilor din Moldova; Societatea Bibliotecarilor; Asociația Surzilor din Moldova; Asociația Producătorilor Locali de Medicamente; AO Centrul PAS; UNFPA; AO "Uniunea Națională a Veteranilor Războiului de pe Nistru"; OMS; Consiliul Economic pe lângă Prim-Ministru; UNICEF Moldova; USMF "N. Testemițanu".</i>					<b>16</b> contribuții OSC recepționate	<b>67</b> evenimente cu participarea OSC	
ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	petiții, adresări solicitări	grupuri de lucru	avize	
<b>50</b>	<b>15</b>	<b>54</b>	<b>105/9</b>	<b>246</b>	<b>44</b>	<b>253</b>	

### Comisia agricultură și industrie alimentară

<b>OSC care au oferit contribuții în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative:</b> <i>Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova; Agenția Informațională de stat MOLDPRES; Asociația Națională a producătorilor de lapte și produse lactate; SRL "Natur Perpetua"; SRL "Bojo-Vin"; SRL "Renaissance Perfect"; SA "Farmavet"; SRL "Medicamentum"; SA "Nicoleta-Lux"; Camera de Comerț Americană din Moldova (Am Cham); Asociația Patronală a producătorilor de Energie din Surse Regenerabile "ECOENERGETICA"; Concernul "Inmacom"; SA "Lafarge-ciment Moldova".</i>					<b>16</b> contribuții OSC recepționate	<b>9</b> evenimente cu participarea OSC	
ședințe	consultări/ audieri publice	acte adoptate	rapoarte/ corapoarte	demersuri	grupuri de lucru	petiții	adresări, note informati ve
<b>49</b>	<b>7</b>	<b>21</b>	<b>44/9</b>	<b>62</b>	<b>2</b>	<b>79</b>	<b>179</b>

### III. EXERCITAREA FUNCȚIEI DE CONTROL PARLAMENTAR

#### 3.1. Bilanțul activităților întreprinse în exercitarea funcției de control parlamentar<sup>11</sup>

Exercitarea eficientă și transparentă a atribuțiilor de control ale Parlamentului, în dependență de mecanismele și instrumentele utilizate, poate dezvolta raporturi productive de colaborare cu autoritățile publice, perfecționa cadrul legal și normativ, precum și spori nivelul de încredere al cetățenilor în activitatea legislativului, executivului, cât și a autorităților publice în ansamblu.

Pentru realizarea eficientă a funcției de control parlamentar, Parlamentul prin intermediul Secretariatului Parlamentului efectuează:

- *sistematizarea, evidența și controlul moțiunilor, întrebărilor, interpelărilor și răspunsurilor la acestea;*
- *organizarea audierilor parlamentare desfășurate în cadrul ședințelor Parlamentului;*
- *monitorizarea controlului asupra executării dispozițiilor din actele normative adoptate;*
- *evidența rapoartelor organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale organelor formate de Parlament și asigurarea plasării lor pe pagina web oficială;*
- *evidența și monitorizarea prezentării rapoartelor comisiilor de anchetă, ale comisiilor speciale și ale grupurilor de lucru formate prin hotărâri de Parlament.*

În anul 2022 au fost organizate 7 ședințe, în cadrul cărora au fost adresate 22 de întrebări. Au fost luate în evidență **22 de întrebări adresate de deputați** în cadrul *Orei întrebărilor*, au fost întocmite și remise către autoritățile administrației publice vizate **8 adrese**, au fost recepționate și transmise deputaților **19 răspunsuri la întrebări**, au fost întocmite **8 note informative** cu privire la prezentarea răspunsurilor la întrebările adresate de deputați, au fost expediate pe adresa Cancelariei de Stat **5 note informative** cu privire la întrebările deputaților la care nu au fost prezentate răspunsuri (*tabelul nr. 4*).

<sup>11</sup>

<https://www.parlament.md/SecretariatulParlamentului/RapoartedeactivitateDezvoltarestrategic%c4%83/Rapoartedeactivitate/tabid/211/ContentId/8593/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

Tabelul nr. 4

## Numărul întrebărilor și interpelărilor adresate de către deputați luate în evidență

TOTAL întreb.	Numărul răspunsurilor primite la întrebări					TOTAL interp.	Numărul răspunsurilor primite la interpelări				
	Primate				restanțe		primate				restanțe
	în scris	în plen	în plen și în scris	TOTAL răspuns.			în scris	în plen	în plen și în scris	TOTAL răspuns	
<b>22</b>	18	1	-	<b>19</b>	<b>3</b>	-	-	-	-	-	-

În perioada vizată au fost recepționate **42 de rapoarte**<sup>12</sup>, dintre care **8 rapoarte au fost examinate la ședințele în plen ale Parlamentului**, fiind adoptate **5 hotărâri de Parlament**, iar **13 rapoarte au fost examinate în comisiile permanente** (tabelul nr. 5).

Au fost întocmite **3 note cu privire la prezentarea rapoartelor** de către organele centrale de specialitate ale administrației publice și de către cele formate de Parlament și au fost remise pe adresa comisiilor permanente 3 informații despre restanțele înregistrate la capitolul prezentării rapoartelor de către autorități (8 rapoarte) și necesitatea examinării acestora în plenul Parlamentului.

Tabelul nr.5

## Număr de rapoarte ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice și ale celor formate de Parlament luate în evidență și dezbătute în comisii/plen

Numărul rapoartelor prezentate Parlamentului	Numărul rapoartelor care se prezintă în plenul Parlamentului	Numărul rapoartelor care au fost examinate în plenul Parlamentului	Numărul rapoartelor examinate în comisiile permanente
<b>42</b>	<b>19</b>	<b>8</b>	<b>13</b>

Tabelul nr.6

## Alte activități în cadrul exercitării funcției de control parlamentar

Audieri parlamentare	<b>1</b>	
Moțiuni <sup>13</sup>	<b>3</b>	
Moțiuni de cenzură <sup>14</sup>	<b>1</b>	

<sup>12</sup>

<https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Rapoartealeinstitu%C8%9Biilordestat/tabid/202/language/ro-RO/Default.aspx>

<sup>13</sup> <https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Mo%C5%A3iune/tabid/187/language/ro-RO/Default.aspx>

<sup>14</sup> <https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Mo%c5%a3iune/tabid/187/LegislativId/6188/language/ro-RO/Default.aspx>



Comisii speciale <sup>15</sup>	<b>3</b>	- Comisia specială de examinare a procesului decizional privind controlul inflației și politica monetară pe parcursul perioadei ultimelor 18 luni, HP nr.147/2022 - Comisia specială pentru examinarea eficienței aplicării reglementărilor din sectorul produselor petroliere, HP nr.148/2022 - Comisia parlamentară specială de monitorizare și control parlamentar asupra realizării politicii de reintegrare a Republicii Moldova
Comisii de anchetă <sup>16</sup>	<b>1</b>	Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului, HP nr. 200 din 14.07.2022.
Declarații ale deputaților	<b>16</b>	O declarație a exprimat poziția politică a legislativului, fiind adoptată în acest sens o hotărâre de Parlament
Audieri publice și parlamentare <sup>17</sup>	<b>142</b>	

### 3.2. Rapoarte ex-post privind implementarea actelor normative

Prin adoptarea de către Biroul permanent al Parlamentului a Hotărârii nr. 2/2018 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative, Parlamentul a instituționalizat două instrumente de evaluare ex-post: **evaluarea juridică** și **evaluarea de impact**.

Evaluarea ex-post juridică presupune analiza aspectelor juridice privind actul normativ adoptat, cu scopul de a verifica dacă au fost adoptate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării actului normativ, dacă există anumite obstacole de ordin juridic în aplicarea practică a acestuia și dacă normele legii au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională. Evaluarea ex-post de impact ține de eficiența actului normativ și verifică dacă prin aplicarea acestuia a fost atins scopul și obiectivele trasate. Dacă în primul caz analiza juridică este efectuată de către Direcția generală juridică din cadrul Secretariatului Parlamentului, în cazul analizei de impact evaluarea se realizează de către comisiile parlamentare de profil în baza datelor furnizate de autoritățile publice subordonate Guvernului.

<sup>15</sup> 2 comisii speciale și a unei comisii de anchetă, constituite de Parlament în anul 2021, cu termenul de prezentare a rapoartelor în anul 2022, și a 2 comisii speciale constituite în anul 2022. Una dintre comisiile speciale constituite în anul 2021 are statut de monitorizare permanentă. La fel, cu statut de monitorizare permanentă, în evidență se află și un grup de lucru constituit de Parlament în anul 2015

<sup>16</sup> În cadrul comisiilor speciale și de anchetă au fost elaborate proiecte de documente și acte normative aferente activității comisiilor speciale și de anchetă (14 proiecte elaborate), organizarea ședințelor (49) și elaborarea proceselor-verbale.

<sup>17</sup> <https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Audieri%C3%AEncomisie/tabid/263/language/ro-RO/Default.aspx>

### *Evaluarea ex-post juridică*

De menționat că Direcția generală juridică a efectuat în perioada de referință **20 de rapoarte de ex-post juridic**.<sup>18</sup>

Reieșind din analiza ex-post juridică a celor 20 de legi supuse evaluării, s-a constatat că Guvernul a executat cu întârziere mai mult de doi ani 54 de prevederi și nu a executat 43 de prevederi. Drept rezultat, aceste norme devin neaplicabile, acest fapt conducând la subminarea principiului statului de drept, sporirea riscului de corupție și pierderea încrederii în lege de către cetățeni.

În acest context, se insistă asupra organizării de către comisiile de profil a audierilor parlamentare, în cadrul cărora să se solicite ministerelor responsabile și Guvernului explicații pe marginea neorganizării executării depline a legilor.

### *Evaluarea ex-post de impact*

Conform Anexei nr.1 al Planului de evaluare ex-post a actelor normative pentru anul 2022, șapte comisii permanente au identificat 13 acte normative, pasibile pentru evaluarea ex-post de impact, dintre care a fost realizată evaluarea a **4 acte normative**.<sup>19</sup>

---

<sup>18</sup>

<https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Evaluareaexpostjuridic%C4%83aactelornormative/tabid/289/language/ro-RO/Default.aspx>

<sup>19</sup>

<https://www.parlament.md/Controlparlamentar/Impactullegislativ%C5%9Fianalizaeficien%C5%A3eilegilor/tabid/104/language/ro-RO/Default.aspx>

## IV. DESCHIDERE PARLAMENTARĂ

### 4.1. Activități de comunicare și informare<sup>20</sup>

Activitățile de comunicare desfășurate pe parcursul anului 2022 au avut drept scop să apropie instituția parlamentară de oameni, să confere o deschidere mai largă a Parlamentului față de diferite categorii de public, să sporească incluziunea și transparența, să inspire încredere în instituție și să convingă oamenii să se implice mai activ în procesul decizional. Eforturile de a spori vizibilitatea instituției parlamentare au fost transpuse într-un șir de activități de comunicare, care au avut drept scop informarea și educarea opiniei publice.

Relaxarea măsurilor de sănătate publică impuse de criza pandemică a permis diversificarea activităților de comunicare și implicarea unui număr mai mare de oameni în programul de acțiuni desfășurat. Din martie, atunci când au fost reluate vizitele de informare în Parlament, și până în decembrie, au avut loc **401 vizite**, în cadrul cărora **9274 de persoane** au vizitat instituția parlamentară. Este cel mai mare număr de vizite și vizitatori înregistrat de la inițierea programului de vizite în Parlament în 2014.

Pe parcursul anului 2022 au fost organizate **85 de evenimente publice**, cu scopul de a sensibiliza și implica cetățenii în diverse activități și a-i apropia de parlamentari. Războiul din Ucraina a determinat adaptarea activităților de comunicare și includerea grupurilor de refugiați în acțiunile organizate.

Printre cele mai importante *activități de comunicare și informare* desfășurate se regăsesc următoarele: *Ziua Ușilor Deschise; Săptămâna deschiderii parlamentare; Expoziții și târguri cu vânzare; Ateliere de discuții și lecții publice, cu implicarea deputaților și a vizitatorilor, organizate în contextul diferitor evenimente; Activități de comunicare, sensibilizare și susținere a refugiaților din Ucraina; Buletinul lunar al Parlamentului.*

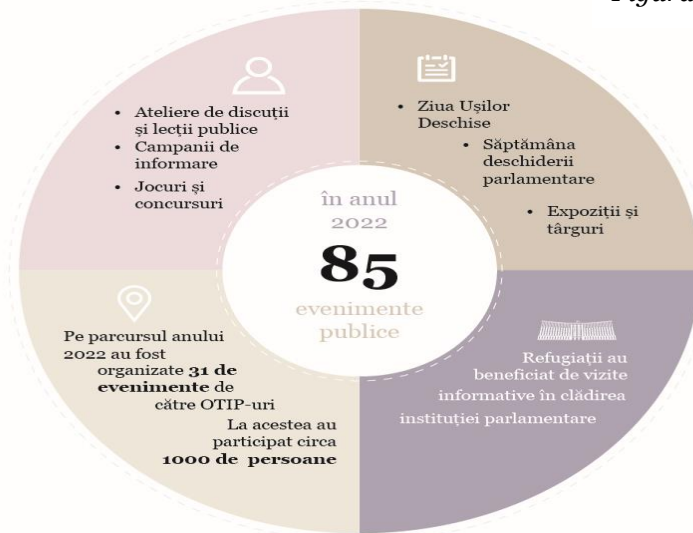
Pe parcursul anului 2022 au fost organizate 31 de evenimente (sesiuni de informare, ateliere de discuții, alte activități de comunicare), la care au participat circa 1000 de persoane. Respectivele date statistice includ informațiile rezultate din activitatea OTIP Comrat pe perioada întregului an și a OTIP Leova, OTIP Comrat și OTIP Edineț, desfășurată până pe data de 11 aprilie 2022 (până la modificarea structurii organizaționale a Secretariatului Parlamentului prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr. 6/2022).

<sup>20</sup>

<https://www.parlament.md/SecretariatulParlamentului/RapoartedeactivitateDezvoltarestrategic%c4%83/Rapoartedeactivitate/tabid/211/ContentId/8593/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

*Informații despre activitățile de comunicare desfășurate în 2022*

Figura nr. 10



Secretariatul Parlamentului a oferit asistență în procesul de comunicare și de informare a opiniei publice privind activitatea parlamentară și procesul legislativ, a gestionat relațiile de comunicare dintre Parlament și instituțiile mass-media, a asigurat promovarea imaginii instituționale a Parlamentului.

Se conturează o dinamică pozitivă a accesării rețelelor sociale ale Parlamentului. La finalul anului 2022, numărul total al vizitatorilor unici și abonaților pe conturile oficiale ale Parlamentului de pe rețelele sociale era de 169 844. Comparativ cu anul 2021, se atestă o creștere de 17%. Cea mai populară rețea socială rămâne a fi Facebook, iar cea mai mare creștere a numărului de urmăritori înregistrează rețelele LinkedIn (62,9%) și Twitter (59%).

#### 4.2. Program de stagii

Programul de stagii oferă stagiilor oportunitatea aprofundării cunoștințelor teoretice, formării competențelor profesionale și dezvoltării abilităților practice, precum și oportunitatea implicării directe în activitatea autorității legislative și conlucrării cu angajații din subdiviziunile Secretariatului în vederea aplicării cunoștințelor, conform specializării obținute în diverse domenii: economie, drept, administrare publică, relații internaționale etc.

În primul semestru al anului 2022, în perioada stării de urgență, ca măsură de protecție și prevenire a infectării cu COVID-19, realizarea Programelor de stagii în Parlament a fost suspendată.

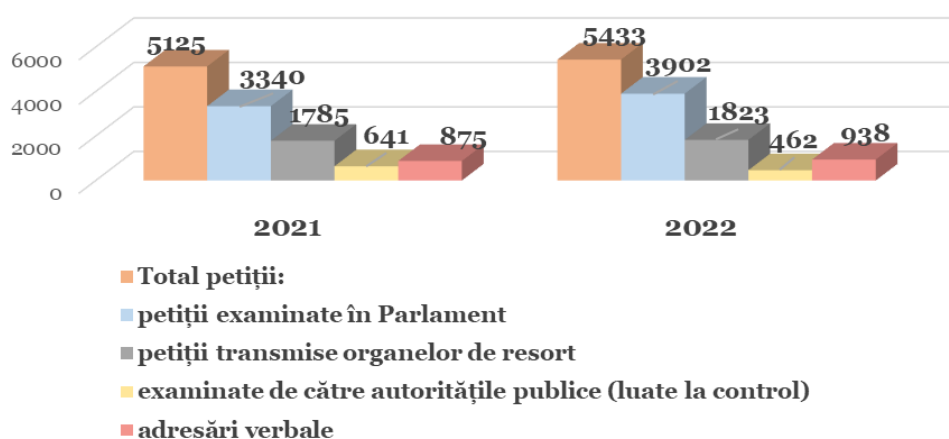
În semestrul II al anului a fost inițiat și organizat Programul de stagii, pe perioada sesiunii ordinare a Parlamentului. Cu suportul șefilor de subdiviziuni au fost identificate **13 locuri** de desfășurare a stagiilor în cadrul Secretariatului. Pentru participare la program au fost depuse **10 dosare**, iar ulterior examinării acestora sub aspectul eligibilității, au fost admiși în Parlament **6 stagiari**. Aceștia au realizat stagiile sub tutela coordonatorilor desemnați din cadrul subdiviziunilor respective, iar la final au fost evaluați de coordonatorii de stagii.

### 4.3. Petiții și audiențe<sup>21</sup>

Pentru asigurarea realizării dreptului constituțional al cetățenilor la petiționare, Secretariatul Parlamentului a oferit cetățenilor suport în procesul de petiționare, de acordare a audiențelor și a consultanței.

Figura nr.11

*Distribuirea petițiilor după modul de examinare și soluționare a acestora în anul 2022 comparativ cu anul 2021*



### 4.4. Pagina web a legislativului

Accesul la documentele oficiale ale Parlamentului are loc prin intermediul paginii oficiale – [www.parlament.md](http://www.parlament.md), unde este expusă toată informația aferentă atât procesului legislativ (*proiectele de legi cu documentele adiționale acestora, informațiile despre ședințele comisiilor permanente, ale comisiilor de anchetă, despre ședințele plenare, consultările și audierile publice asupra unor proiecte de legi etc.*), cât și altor procese specifice instituției legislative (*achiziții publice, rapoarte relevante activității instituției*). De asemenea, pagina oficială reflectă informația despre conferințele de presă, evenimentele de informare și culturale, întâlnirile de rang înalt etc. Majoritatea evenimentelor sunt transmise în regim live pe canalele oficiale ale Parlamentului, pe platformele: *Youtube, Telegram, Twitter, Flickr* și altele.

Semestrial sau după caz, este actualizată **Lista părților interesate de procesul legislativ**, sistematizată pe domenii de activitate ale comisiilor parlamentare permanente

<sup>21</sup>

<https://www.parlament.md/SecretariatulParlamentului/RapoartedeactivitateDezvoltarestrategic%c4%83/Rapoartedeactivitate/tabid/211/ContentId/8593/Page/o/language/ro-RO/Default.aspx>

și plasată pe pagina web a Parlamentului. Lista este deschisă, astfel încât orice organizație neguvernamentală interesată de procesul legislativ este în drept să solicite includerea sa în comisiile de profil conform domeniului de competență.

## CONCLUZII și RECOMANDĂRI

*Raportul anual privind transparența în procesul decizional* a fost elaborat în conformitate cu prevederile *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional* și în baza rapoartelor de activitate ale subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului responsabile de asigurarea transparenței instituționale, precum și în baza datelor furnizate de către secretariatele comisiilor parlamentare permanente despre nivelul de participare la întrunirile consultative și implicarea societății civile în procesul de luare a deciziilor.

Urmare a analizei datelor prezentate și în vederea faptului că în anul 2022 Parlamentul Republicii Moldova a activat într-un regim de stare de urgență, cauzat de criza energetică și de situația instabilă în regiune, au fost evidențiate progrese, dar și identificate curențe în exercitarea funcțiilor de bază a legislativului.

Astfel, anul 2022, comparativ cu anii precedenți se caracterizează prin creșterea numărului de ședințe plenare, proiectelor înregistrate și întrate în procedura legislativă, precum și a actelor adoptate. Din numărul total de proiecte de legi introduse în procedură legislativă în Parlament, *21 proiecte de acte normative au avut ca scop armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene*. De asemenea, în anul de referință, a crescut semnificativ numărul proiectelor înaintate în Parlament pentru a fi examinate în mod prioritar sau urgent, fapt ce diminuează nivelul de transparență și nu respectă condițiile stabilite prin Hotărârile Curții Constituționale nr.28/2011 și nr.25/2019, potrivit cărora procedura legislativă de urgență aplicată în Parlament trebuie să fie o măsură în extremis, să se circumscrie doar unui singur domeniu și să fie determinată de importanța domeniului reglementat și de necesitatea aplicării imediate a legii în cauză.

Procesul legislativ trebuie să permită tuturor subiecților interesați să participe și să prezinte Parlamentului opinii proprii și bine argumentate pe marginea proiectelor de acte normative care îi interesează sau au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ. Or, normele adoptate de Parlament se răsfrâng asupra tuturor persoanelor fizice și juridice cărora se adresează norma juridică. Respectarea strictă a cerințelor constituționale, a prevederilor Regulamentului Parlamentului, precum și a exigențelor Legii nr.100/2017, în cadrul procedurii de examinare și includere în ordinea de zi a proiectelor de acte normative va asigura o creștere esențială a calității actelor legislative adoptate.

Cadrul legal privind implicarea și comunicarea Parlamentului cu societatea civilă oferă diverse mecanisme de cooperare menite să contribuie la creșterea calității actelor normative, dovada acestui fapt este numărul în creștere a contribuțiilor societății civile la toate etapele procesului decizional. Cu toate acestea, societatea civilă sesizează autoritățile

publice despre necesitatea perfecționării cadrului normativ din domeniu și consolidării mecanismelor de participare a sectorului asociativ în actul de guvernare.

Transparența decizională la nivel de Parlament este atent monitorizată de ONG. Un exemplu în acest sens este Raportul de monitorizare a activității PRM pe parcursul anului 2022, elaborat de către Asociația Promo-LEX în cadrul Programului „*Democrație, Transparență și Responsabilitate*”, cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), care conține mai multe recomandări menite să sporească transparența activității legislative în ansamblu.

În acest context, se evidențiază cele mai pertinente recomandări și anume:

- ✓ ajustarea normelor Regulamentului Parlamentului privind pregătirea și prezentarea proiectului de lege, avizarea, expertizarea și consultarea publică la normele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional;
- ✓ revizuirea modului și a termenelor de anunțare, organizare și desfășurare a consultărilor publice, în special pentru proiectele înaintate de deputați, astfel încât să fie respectată transparența acestui proces și să fie asigurată participarea persoanelor interesate;
- ✓ reglementarea detaliată a procedurilor de consultare publică în Regulamentul Parlamentului;
- ✓ reglementarea termenului rezonabil de prezentare a recomandărilor și obligativitatea publicării sintezei recomandărilor societății civile;
- ✓ elaborarea și publicarea programului legislativ al Parlamentului;
- ✓ consolidarea capacităților instituționale în domeniul evaluării ex-post etc.

De menționat că Parlamentul a luat act de recomandările prezentate și a inițiat un șir de acțiuni întru remedierea acestora. În acest sens, se menționează despre grupul de lucru format prin Dispoziția Parlamentului DGDP/C-1 nr.4 din 14.03.2022 pentru elaborarea *Codului cu privire la organizarea și funcționarea Parlamentului*, având ca obiectiv stabilirea de reguli și proceduri parlamentare în limitele jurisdicției constituționale și a cutumelor parlamentare. De asemenea, în vederea asigurării transparenței decizionale și procesului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, în proiectul Codului vor fi reglementate aspecte ce vizează principiile, etapele și mecanismele de co-participare a organizațiilor neguvernamentale în procesul legislativ.

Prin urmare, este evidentă necesitatea perfecționării continue a actului de legiferare, a faptului că legile trebuie să fie corect elaborate, corespunzător fundamentate, consultate public, votate conștient și asumate responsabil. Toate acestea sunt posibile prin asigurarea transparenței, accesibilității și implicării active a cetățeanului în procesul decizional.